

ઘોરણા : 4

પર્યાવરણ

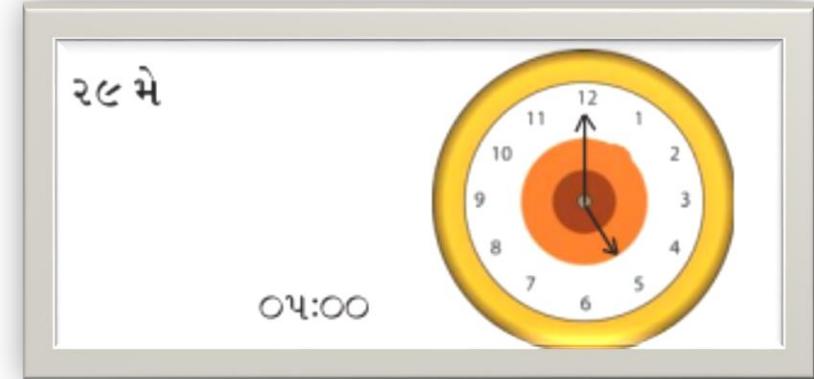
ગુ. રિયાની ટ્રેન મોડી પડી

હું જાગી ગઈ. અમારી ટ્રેન કોઈ પ્લેટફોર્મ પર ઉલ્લી
હતી.

મેં બેઠા થઈ બારીમાંથી જોયું તો સામેની દીવાલ
પરની ઘડિયાળમાં સવારના પાંચ વાગ્યાનો સમય
દેખાતો હતો.

તેની બાજુમાં એક શાંભળા પર ગોળ પાટિયામાં
વડોદરા જંક્શન લખેલું હતું. ભાઈ હજુ સૂતો હતો.

માઈકમાં સૂચના આપવામાં આવી રહી હતી કે વડોદરાથી સુરત,
વલસાડ, વાપી, મુંબઈ તરફ જવાવાળી અને આવવાવાળી તમામ ટ્રેનો
બે કલાક મોડી યાલશે.

પખાએ કહું તમે બ્રશ કરી લો ત્યાં સુધીમાં હું ચા લઇને આવું. અમે
સવારની પ્રાતઃ કિયાઓ પતાવી.

એટલામાં પખા ચા લઇનેઆવ્યા અને મપ્પીએ શેપલાં, ખાખરા અને
બિસ્કિટ નાસ્તા માટે કાઢ્યા.

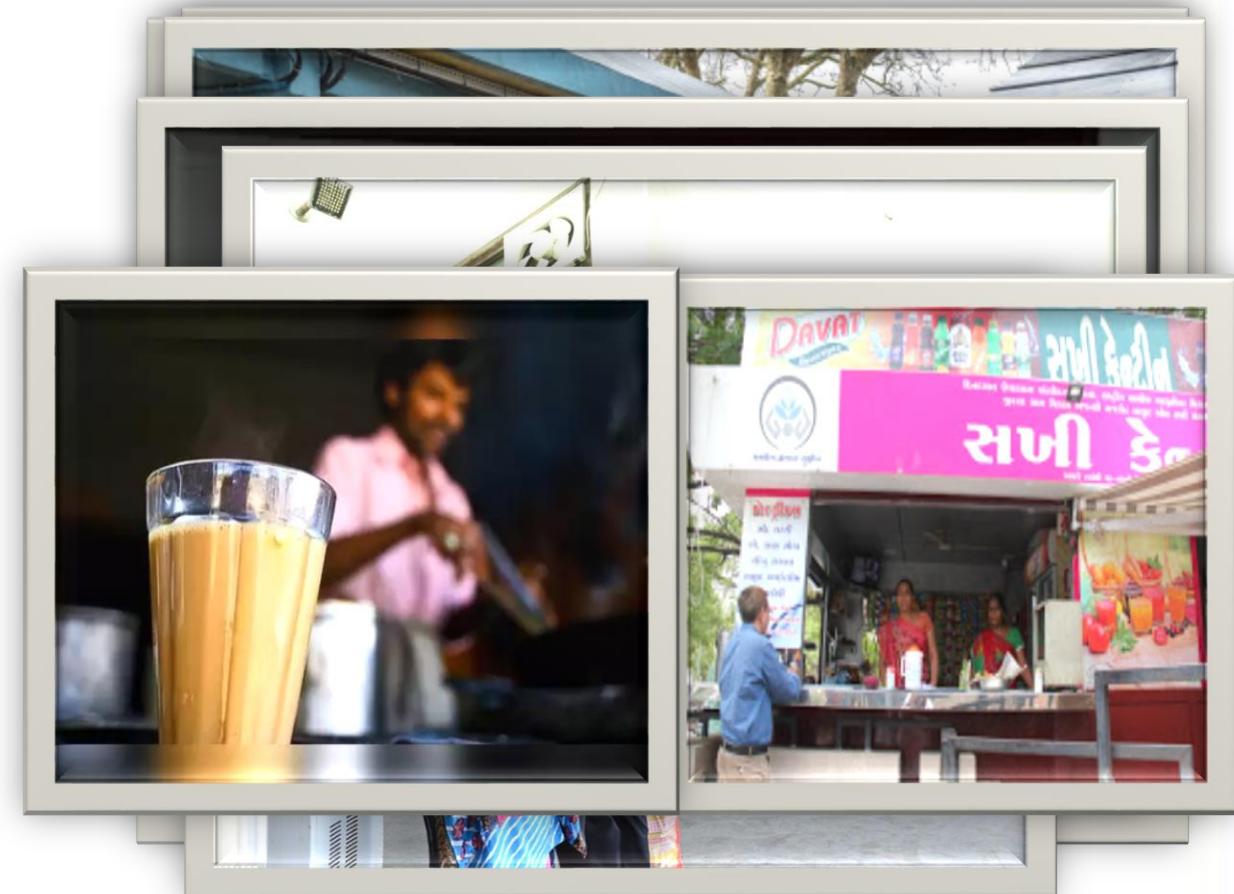
અમે ચા-નાસ્તો પતાવ્યો ત્યાં સુધીમાં અજવાળું થઈ ગયું હતું.

હજુ ટ્રેનને ઉપડવાની ઘણી વાર હતી. પખાએ
કહું કે ચાલો તમને રેલવે સ્ટેશનની સુવિધાઓ
બતાવું.

હું અને મારો ભાઈ પખા સાથે ટ્રેનમાંથી નીચે
ઉત્તર્યા.

પખાએ અમને ટિકિટબારી,
ટિકિટચેકરની રૂમ,
પ્રતીક્ષાખંડ,
પાર્સલ રૂમ,
ટોઇલેટ-બાથરૂમ,
પીવાના પાણીની સુવિધા,
ચા-નાસ્તાની કેન્ટીન
જેવી સુવિધાઓનાં સ્થળો બતાવ્યાં.

એક પ્લેટફોર્મ પરથી બીજા પ્લેટફોર્મ પર જવા
 માટેની સીડીવાળા પુલ ઉપરથી અમે જોયું તો સ્ટેશન
 ઉપર ઘણી બધી ટ્રેન ઉલેલી જોવા મળી.
 રેલવેના કર્મચારીઓ પાઇપ વડે ટ્રેનના ડબ્બાઓમાં
 પાણી ભરતા અને ટ્રેનની સફાઈ કરતા જોવા મળ્યા.
 કેટલાક સફાઈકર્મદારો પાટાની આસપાસની સફાઈ
 કરતા જોવા મળ્યા.

સ્ટેશન પર ફરવામાં સમય ક્યાં પસાર થઈ ગયો તેની ખબર જ ન પડી. મને રેલવેની સુવિધાઓ વિશે ખૂબ જ જણવા મળ્યું. ખરેખર બહુ જ મજા આવી. મેં કેટલીક સુવિધાઓના ફોટા અને વીડિયો પણાના મોબાઇલમાં લીધા છે.

વિચારો અને કહો :

- 1) રિયાની ટ્રેન વડોદરા સ્ટેશનથી બે કલાક મોડી કેમ ઉપડી હશે ?
જ. 1) રસ્તામાં આગળ કોઈ કામ ચાલતું હશે .
2) આગળ કોઈ અકસ્માત થયો હશે .
3) કોઈ કારણોસર આગળ જવાનું સિઝલ ન મળ્યું હોય .

2) સ્ટેશન પર રિયાએ કઈ કઈ સુવિધાઓ જોઈ ?

જ. સ્ટેશન પર રિયાએ ટિકિટબારી , ટિકિટચેકરની રૂમ , પ્રતિક્ષાખંડ ,
પાર્સલ રૂમ , ટોઇલેટ - બાથરૂમ , પીવાના પાણીની સુવિધા , ચા -
નાસ્તાની કેન્ટીન , એક પ્લેટફોર્મ પરથી બીજા પ્લેટફોર્મ પર જવા માટે
સીડીવાળા પુલ વગેરે સુવિધાઓ જોઈ .

હવે માઈકમાં સૂચના અપાઈ, અમારી ટ્રેન બે
મિનિટમાં વડોદરા સ્ટેશનનેથી ચાલશે.
અમે પાછા અમારા ડબામાં આવીને બેઠાં.

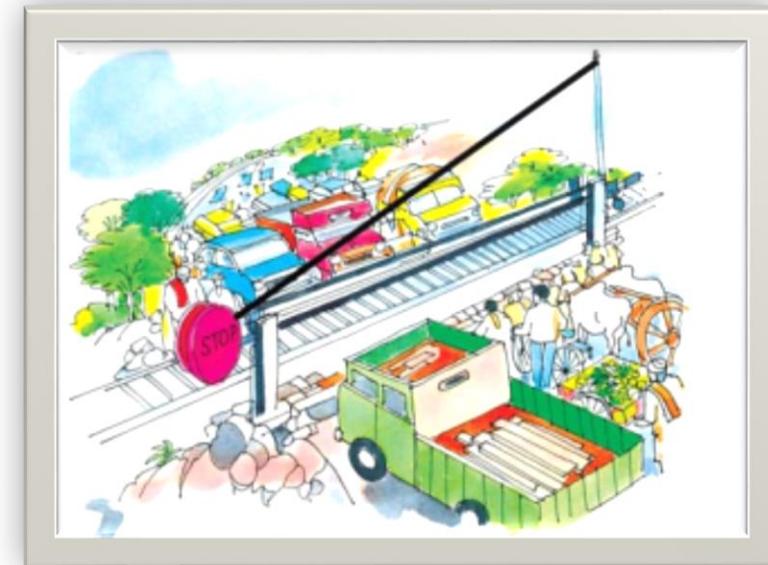

ટ્રેન ચાલી સવાર થઈ ગઈ હતી. બહારનું વાતાવરણ ખૂબ જ સુંદર
લાગતું હતું.

અમારી ટ્રેન સડકમાર્ગના બંધ ફાટક પાસેથી પસાર થઈ રહી હતી ત્યાં
લોકો ફાટકની બંને બાજુ ટ્રેન પસાર થવાની રાહ જોઈને ઉભા હતા.

ત્યાં બસ, કાર, રિક્ષા, સાઇકલ, સ્કૂટર
તેમજ માલ-સામાન ભરેલી ટ્રકો જેવાં
વાહનો પણ ઉભાં હતાં.

કેટલાક લોકો પોતાના વાહન બંધ કર્યા
વગર ઉભાં હતાં જેના કારણે ત્યાંનું વાતાવરણ અવાજ અને ધૂમાડવાળું હતું.

કેટલાક લોકો ફાટકના સળિયા નીચેથી પસાર થઈને
પાટાની નજીક આવીને ઉલેલા હતા. ખરેખર તે
જોખમી હતું.

તે જ સમયે અમારી ટ્રેનની બાજુમાંથી બીજુ ટ્રેન
પસાર થઈ.

મેં અને હિમાણે તે ટ્રેનના ડબા ગણવા પ્રયત્ન કર્યો
પરંતુ બંને ટ્રેન ખૂબ ઝડપથી ચાલતી હતી જેથી
ડબા ગણી શકાયા નહીં.

1) રિયાએ ફાટક પાસે શું શું જોયું ?

જ. રિયાએ ફાટક પાસે બસ , કાર , રિક્ષા , સ્કૂટર , તેમજ કેટલાક લોકોને ઉલેલા જોયા તને જોયું કે કેટલાક લોકો પોતાના વાહનો બંધ કર્યા વગર ઉભા હતાં તો કેટલાક લોકો ફાટકના સળિયાની નીચેથી પસાર થઈને આવી ઉભા હતા .

2) ફાટક બંધ હોય ત્યારે આપણે શું કરવું જોઈએ ?

જ. ફાટક બંધ હોય ત્યારે આપણે વાહન પર કે ચાલતા ગમે તે સ્તિથિમાં હોઈએ તો ફાટકની બહાર ઉભા રહેવું જોઈએ .

૩) રેલવે ફાટકના નિયમો સમજાવો .

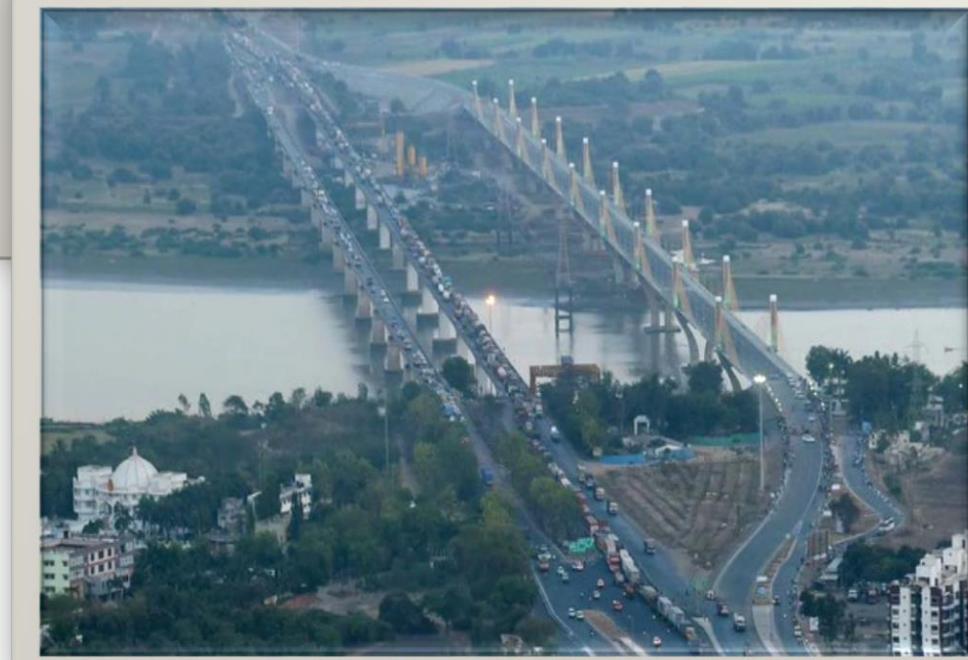
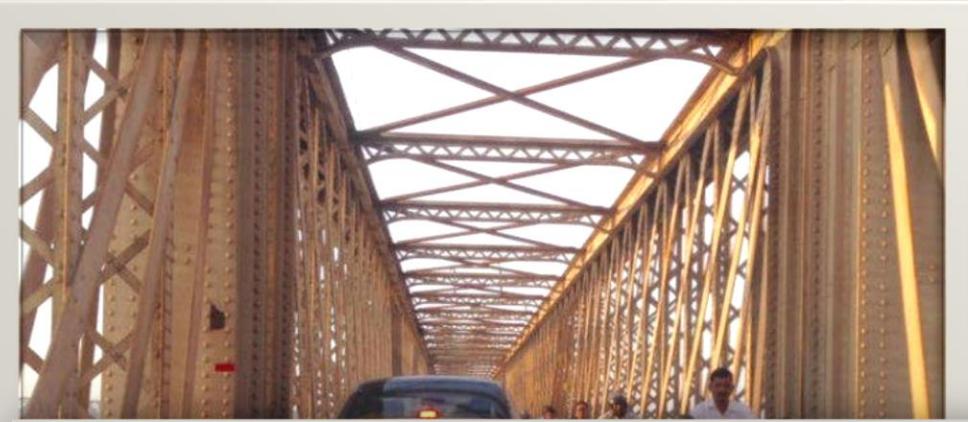
જ. ફાટક બંધ કરનાર ફાટક બંધ કરવાની શરૂઆત કરે અને જો આપણે ફાટકની બહાર હોઈએ તો અંદર જવું ન જોઈએ . જો આપણે ફાટકની વચ્ચે હોઈએ તો ઝડપથી ફાટકની બહાર નીકળી જવું જોઈએ . ફાટક બંધ હોય ત્યારે પોતાનું વાહન બંધ રાખવું જોઈએ બંધ ફાટકના સળિયા નીચેથી નીકળી જવું ન જોઈએ.

હું આંખો બંધ કરીને બારી પાસે બેઠી હતી.
અચાનક ટ્રેન ચાલવાનો અવાજ બદલાઈ
ગાયો. ખડ, ખડ, ખડ, મેં મારી આંખો ખોલી.
અનુમાન કરો મેં શું જોયું હશે ?
મારી ટ્રેન એક મોટી નદી પરનો પુલ પસાર
કરી રહી હતી. મપ્પીએ કહું આ નર્મદા
નદીનો પુલ છે. આ નદી ગુજરાતની સૌથી
મોટી નદી છે. તેનું પાણી નહેર દ્વારા ફૂર
ફૂરના વિસ્તાર સુધી પહોંચાડવામાં આવ્યું છે.

થોડેક દર બીજા બે પુલ પણ દેખાતા હતા. તેના
પરથી નાના-મોટા વાહનો પસાર થઈ રહ્યા હતાં.
પખાએ કણું કે જે પહેલો પુલ દેખાય છે. તેને
ગોદન બિજ કહેવાય છે. તે ખૂબ જ જૂનો અને
મજબૂત પુલ છે.

તેનાથી આગળ જે પુલ દેખાય છે. તે નર્મદા નદી
પર નવો બાંધેલો પુલ છે. તે ભારતના સૌથી મોટા
કેબલ બિજ તરીકે ઓળખાય છે.

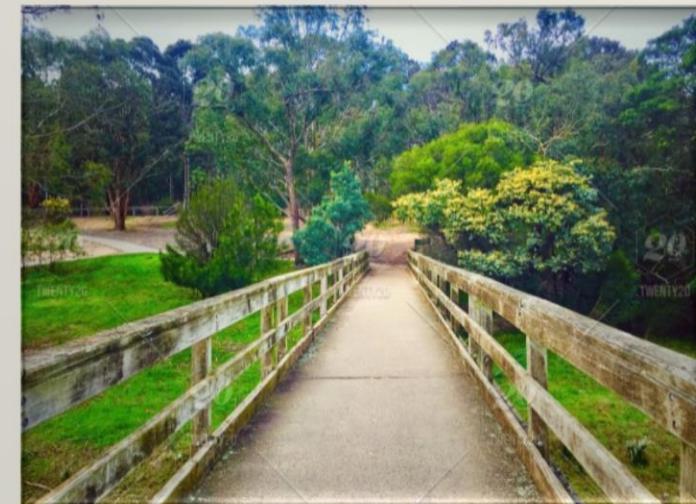
ઉનાળો હોવા છતાં પણ નદીમાં પાણી ખૂબ હતું.
કેટલાક માછીમારો નાવડીમાં માછલાં પકડવા
જાળપાથરીને બેઠેલા જોવા મળ્યા. પુલ લાંબો
હોવાથી આ બધું જોવાની ખૂબ જ મજા આવી.
પખાએ કહું કે રાત્રે તમે સૂતા હતા ત્યારે આપણી
ટ્રેન સાબરમતી,
વાત્રક,
મહીસાગર
અને વિશામિત્રી જેવી મોટી નદીના પુલ પરથી
પસાર થઈ હતી.

હવે આગળ સુરત પાસે તાપી નદીનો પુલ
આવશે તે જોવાનું ચૂકતા નહિ.

બહારનાં દેશ્યો જોવાની ખૂબ જ મજા આવી.
નદીકિનારાના વિસ્તારમાં લીલાં પાકવાળા
ઘેતરો જોવા મળ્યાં.

કેટલાક ઘેતરોમાં કેળાંની ઘેતી જોવા મળી.
ચારેબાજુ લીલાંછમ વૃક્ષો પણ જોવા મળ્યાં.
પવન પણ ખૂબ ઠંડો આવતો હતો. આવી ઠંડી
હવાનો અનુભવ મને ગાંધીધામમાં થયો નથી.

અમે બહારનું વાતાવરણ જોવામાં મશાગૂલ હતાં ત્યાં મપ્પીના મોબાઇલ પર મામાનો ફોન આવ્યો. તે અમને રેલવે સ્ટેશને લેવા આવવાના હતા માટે મપ્પીએ સમાચાર આપ્યા કે અમારી ટ્રેન બે કલાક મોડી યાલે છે. માટે અમે ૮:૨૫ કલાકે પહોંચવાના બદલે હવે ૧૦:૨૫ કલાકે પહોંચીશું.

□ લખો .

૧) તમે પુલ જોયા છે ? ક્યાં ક્યાં ?

જ. તાપી નદી પર અનેક પુલ બાંધવામાં આવ્યા છે . સવજુ કોરાટ બ્રિજ , કાપોદ્રા બ્રિજ , જહાંગીરપુરા બ્રિજ વગેરે પુલ મે જોયા છે .

2) નદી પર પુલ કેમ બનાવવા પડે છે ?

જ. નદીના એક છેડેશી બીજા છેડે વાહનો દ્રારા ઝડપથી પહોંચવા માટે
પુલ બનાવવામાં આવે છે .

3) રિયાની ટ્રેન કઈ કઈ નદીઓ પરના પુલ પરથી પસાર થઈ હતી ?

જ. રિયાની ટ્રેન સાબરમતી , મહી , તાપી , વાત્રક , નર્મદા ,
વિશામિત્રી વગેરે નદીપરના પુલ પરથી પસાર થઈ હતી .

4) નર્મદા નદી પરનો કયો પુલ ખૂબ જ જૂનો અને મજબૂત છે ?

જ. નર્મદા નદી પરનો ગોલ્ડન બ્રિજ સૌથી જૂનો અને મજબૂત પૂલ છે .

અમારી ટ્રેન એક મોટા શહેર વચ્ચેથી પસાર

થઈ રહી હતી. રસ્તામાં મોટા-મોટા

સડકમાર્ગના પુલો પણ આવતા હતા.

રેલમાર્ગની બંને બાજુ મોટી-મોટી ઇમારતો

અને બજાર દેખાતાં હતાં. પણ્ણાએ કલ્યું કે આ
સુરત શહેર છે.

આ શહેર હીરાઉધ્યોગ અને કાપડઉધ્યોગ માટે

વિશ્વભરમાં જાણીતું છે. અમદાવાદ પછી

ગુજરાતનું આ બીજા નંબરનું મોટું શહેર છે.

સ્ટેશન આવતાં ટ્રેન ઉલ્લી રહી.

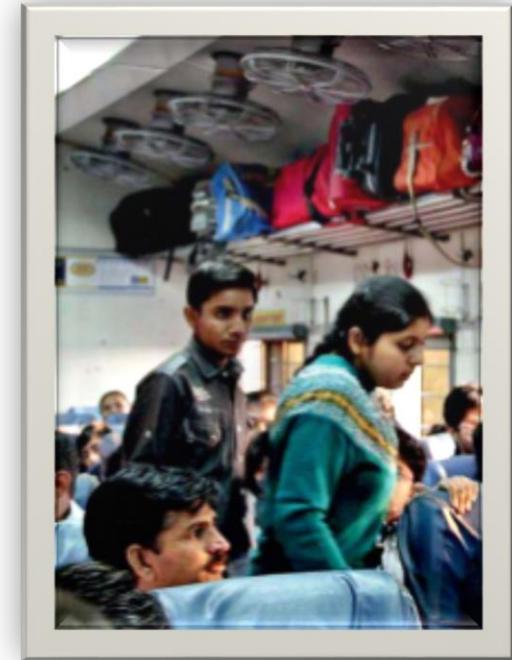
પ્લેટફોર્મ પર મુસાફરોની અવરજવર ખૂબ હતી. અહીં ક્યાંક ક્યાંક જુદા-જુદા પહેરવેશવાળા લોકો પણ જોવા મળ્યા. કેટલીક સ્ત્રીઓએ ઘોતીની જેમ સાડી પહેરેલી હતી તો કેટલાક પુરુષોએ લુંગિની જેમ સકેદ ઘોતી વીંટી હતી. કેટલાક લોકોની બોલી પણ અલગ - અલગ હતી.

પખ્ખાએ કહ્યું કે અહીં દેશનાં વિવિધ રાજ્યોના લોકો નોકરી-ધંધા માટે સ્થાયી થયેલા છે. જેથી અહીંયાં વિવિધ પ્રકારના પહેરવેશવાળા લોકો જોવા મળે છે.

પખ્ખા સૂતરફેણી અને ધારી લઈ આવ્યા જે સુરતની પ્રખ્યાત મીઠાઈ છે. ટ્રેન પાંચેક મિનિટ રોકાઈને ઉપડી.

પદ્ધાએ કહું કે હવે નવસારી અને વલસાડ પછી
તરત વાપી આવશે. આપણને વાપી પહોંચતાં હવે
એકાએ કલાક જેવું લાગશે. મુમ્મીએ મામાને ફોનથી
જાણ કરી કે અમારી ટ્રેન એક કલાકમાં વાપી પહોંચશે.
હવે વલસાડથી અમારી ટ્રેન ઉપડી. અમે અમારો
સામાન વ્યવસ્થિત કરી દીધો. મને અને હિમાક્ષને
મામાના ઘરે પહોંચવાનો આનંદ હતો.
અમારી ટ્રેન હવે વાપી પહોંચવામાં છે, જ્યાં અમારે
ઉત્તરવાનું હતું.

મામાનો ફોન પણ આવી ગયો કે તેઓ અમને

લેવા માટે સ્ટેશને પહોંચી ગયા છે.

અમારી મુસાફરી લાંબી હતી પણ મેં અને

હિમાક્ષે ખૂબ મજા કરી.

હું મારી ડાયરી લખવાનું બંધ કરું છું.

મામાના ઘરે પહોંચી બાકીનું લખીશ.

સવાલના જવાબ લખો .

1) બોગંકું (ટનલ) એટલે શું ?

જ. રેલમાર્ગમાં આવતા પર્વતને નીચેથી કોતરીને તેમાંથી રેલમાર્ગ પસાર કરવામાં આવે છે . તને બોગંકું (ટનલ) કહે છે .

2) સુરત ક્યાં ઉદ્ઘોગ માટે વિશ્વભરમાં જાણીતું છે ?

જ. સુરત હીરા ઉદ્ઘોગ અને કાપડ ઉદ્ઘોગ માટે વિશ્વભરમાં જાણીતું છે .

3) સુરત પછી કયું શહેર આવે છે ?

જ. નવસારી

4) વાપી પહેલા કયું સ્ટેશન આવે છે ?

જ. વલસાડ

5) તમે કેવા કેવા પ્રકારના પોશાક પહેરતા લોકો જોયા છે ?

જ. અમે સાડી , સલવાર , ખમીજ , ધોતી જેવી સાડી , જુન્સ - ટોપ ,
ફોક , સ્કટમીડી , વગેરે પહેરતી લ્લી તથા ઝલ્લો - લેંઘો , ધોતિયું ,
બંડી , પેન્ટ - શર્ટ , ધોતી - ઝલ્લો , લુંગી - શર્ટ , વગેરે પહેરતા
પુરુષો જોયા છે .

6) રિયાની ટ્રેન ક્યાં ક્યાં રેલ્વે સ્ટેશન પરથી પસાર થઈ હતી ?

જ. રિયાની ટ્રેન સામખીયાળી , અમદાવાદ , નડિયાદ , વડોદરા ,
સુરત , નવસારી અને વલસાડ સ્ટેશન પરથી પસાર થઈ હતી .

Thank You.....

